

Bonitní modely

Souhrnné hodnocení podniku

Bonitní modely

- ❑ Posuzují celkovou finanční výkonnost podniku
- ❑ Zpravidla jsou složeny z několika finančních ukazatelů (4-6), ale mohou být také kvalitativní
- ❑ Mají analytický charakter

Nejznámější modely:

- ❑ Quick-test
 - ❑ Grünwaldův index bonity
 - ❑ Bilanční analýza
 - ❑ Index bonity
-

Quick-test

	Ukaz.	Název	Konstrukce	Vyhodnocení	Body
Finanční stabilita	R1	Kvóta vlastního kapitálu (kapitálová síla)	$\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Aktiva celkem}}$	0,3 a více	4
				0,2 – 0,3	3
				0,1 – 0,2	2
				0,0 – 0,1	1
	R2	Doba splácení dluhu (zadlužení)	$\frac{\text{Dluhy celkem} - \text{Peněž. prostř.}}{\text{Provozní cash-flow}}$	3 a méně	4
				3 – 5	3
				5 – 12	2
				12 – 30	1
Výnosová situace	R3	Rentabilita celkového kapitálu	$\frac{\text{Zisk před zdaněním}}{\text{Aktiva celkem}}$	0,15 a více	4
				0,12 – 0,15	3
				0,08 – 0,12	2
				0,00 – 0,08	1
	R4	Cash-flow v procentech (finanční výkonnost)	$\frac{\text{Provozní cash-flow}}{\text{Provozní výnosy}}$	0,1 a více	4
				0,08 – 0,1	3
				0,05 – 0,08	2
				0,00 – 0,05	1
				0,00 a méně	0

Hodnocení finanční stability (FS):

$$FS = (R1 + R2) / 2$$

Hodnocení výnosové situace (VS):

$$VS = (R3 + R4) / 2$$

Hodnocení celkové situace (CS):

$$CS = (FS + VS) / 2$$

Celkové posouzení podniku:

velmi dobrý podnik: 3 a více

špatný podnik: 1 a méně

sporná situace podniku: 1 - 2.

Příklad

- K výpočtu Quick-testu použijte podnik uvedený v řešených příkladech vertikální a horizontální analýzy rozvahy a výkazu zisků a ztrát, protože tyto výkazy zároveň obsahují základní data potřebná ke konstrukci příslušných ukazatelů.

	ukazatel	2016	2015	2014	2013	2012	ukazatel	body				
								2016	2015	2014	2013	2012
kvóta vlastního kapitálu	R1	0,3730	0,3339	0,3594	0,3766	0,3410	R1	4	4	4	4	4
doba splácení dluhu z CF	R2	2,2202	2,0954	2,0520	2,1082	1,0877	R2	4	4	4	4	4
ROA z EBT	R3	0,3060	0,2484	0,2297	0,2410	0,2129	R3	4	4	4	4	4
CF v % provozních výnosů	R4	0,2718	0,3137	0,3240	0,3230	0,7027	R4	4	4	4	4	4
							FS	4	4	4	4	4
							VS	4	4	4	4	4
							CS	4	4	4	4	4

Ve sledovaných letech byl podnik ve výborné situaci a ve všech sledovaných směrech. Ve většině hodnot sledovaných ukazatelů se v příslušném období pohyboval výrazně nad rámcem stanovených intervalů. Je tedy otázka, zda je podnik opravdu tak dobrý nebo zda tento index hodnotí podnik chybně (až příliš pozitivně po všech stránkách).

Grünwaldův index bonity

- ❑ Index je založen na šesti poměrových ukazatelích, které se vztahují k tzv. přijatelné hodnotě
- ❑ Jednotlivé ukazatele jsou bodovány

Ukazatele reprezentují tři oblasti:

- ❑ Rentabilitu
 - ❑ Likviditu
 - ❑ Finanční stabilitu
-

Grünwaldův index bonity

□ Rentabilita

$ROE = \text{čistý zisk} / \text{vlastní kapitál}$

přijatelnou hodnotu h tvoří průměrná úroková míra z přijatých úvěrů (u) po zdanění (sazba daně = d), tzn. $h = u * (1 - d)$

$ROA = EBIT / A$

přijatelnou hodnotu tvoří průměrná úroková míra z přijatých úvěrů (u)

□ Likvidita

$\text{Krátkodobá likvidita (L2)} = (\text{krátkodobé pohledávky} + \text{krátkodobý finanční majetek}) / \text{krátkodobé závazky}$

přijatelná hodnota by měla být vyšší než 1

$\text{Krytí zásob čistým pracovním kapitálem (KZČPK)} = \text{čistý pracovní kapitál} / \text{zásoby}$
přijatelná hodnota z by měla být menší než 1

□ Finanční stabilitu

$\text{Doba splácení dluhu (DSD)} = \text{cizí kapitál} / (\text{čistý zisk} + \text{odpisy})$

přijatelná hodnota s by měla být větší než 1 (1 rok)

$\text{Úrokové krytí (UK)} = EBIT / \text{úroky}$

přijatelná hodnota k by měla být větší než 2,5.

Grünwaldův index bonity

- ❑ Výsledné bodové hodnocení se určí z rovnice:

$$\text{GIB} = (\text{ROE} / h + \text{ROA} / u + \text{L2} / 1 + \text{KZČPK} / z + \text{DSD} / s + \text{UK} / k) / 6$$

- ❑ Bodové hodnocení každého ukazatele je omezeno na tři body, aby bylo zamezeno zkreslení výsledku, díky extrémně příznivé hodnotě jednoho ukazatele. Naopak v případě záporné hodnoty ukazatele se mu přidělí nulová hodnota.

$\text{GIB} \geq 2$, všechny poměrové ukazatele ≥ 1	Pevné zdraví
$1 \leq \text{GIB} \leq 1,9$, $\text{PPL} \geq 1$, $\text{UK} \geq 1$	Dobré zdraví
$0,5 \leq \text{GIB} \leq 0,9$, $\text{PPL} \geq 1$	Slabé zdraví
$\text{GIB} < 0,5$	Churavění

Bilanční analýza

poměrové ukazatele	váha ukazatele	váha skupiny
Stabilita		0,167
$S_1 = \text{vlastní kapitál} / \text{stálá aktiva}$	0,28	
$S_2 = \text{vlastní kapitál} / \text{celková pasiva}$	0,14	
$S_3 = \text{vlastní kapitál} / \text{cizí pasiva}$	0,14	
$S_4 = \text{celková pasiva} / \text{krátkodobý cizí kapitál}$	0,14	
$S_5 = \text{celková aktiva} / \text{zásoby}$	0,28	
Likvidita		0,33
$L_1 = \text{finanční majetek} / \text{krátkodobý cizí kapitál}$	0,31	
$L_2 = (\text{fin. maj.} + \text{pohledávky}) / \text{krátkodob. cizí kap.}$	0,5	
$L_3 = \text{oběžné prostředky} / \text{krátkodobý cizí kapitál}$	0,125	
$L_4 = \text{pracovní kapitál} / \text{celková pasiva}$	0,06	
Aktivita		0,083
$A_1 = \text{tržby} / \text{celková pasiva}$	0,33	
$A_2 = \text{tržby} / \text{vlastní kapitál}$	0,33	
$A_3 = \text{přidaná hodnota} / \text{tržby}$	0,33	
Rentabilita		0,41
$R_1 = \text{hosp. výsledek po zdanění} / \text{přidaná hodnota}$	0,176	
$R_2 = \text{hosp. výsledek po zdanění} / \text{základní kapitál}$	0,41	
$R_3 = \text{hosp. výsledek po zdanění} / \text{celková pasiva}$	0,23	
$R_4 = \text{hosp. výsledek po zdanění} / \text{tržby}$	0,12	
$R_5 = \text{prov. zisk} / (\text{prov. zisk} + \text{fin. zisk} + \text{mimoř. zisk})$	0,06	

Bilanční analýza

- Celkové hodnocení je dáno vztahem:

$$C = (2 * S + 4 * L + 1 * A + 5 * R) / 12$$

- Pokud je hodnota $C > 1$, je situace podniku dobrá
 - Zhoršující se stav indikují hodnoty C v intervalu 0 až 1
 - Pokud je $C < 0$, je situace alarmující.
-

Index bonity

= Index bonity

□ Využívá šest ukazatelů, kterým přiděluje určité váhy

□ Použité ukazatele jsou následující:

x1 = cash-flow/cizí zdroje

x2 = celková aktiva/cizí zdroje

x3 = zisk před zdaněním/celková aktiva

x4 = zisk před zdaněním/celkové výkony

x5 = zásoby/celkové výkony

x6 = celkové výkony/celková aktiva

□ Index bonity pak lze vypočítat z následující rovnice:

$$B_i = 1,5 * x_{i1} + 0,08 * x_{i2} + 10 * x_{i3} + 5 * x_{i4} + 0,3 * x_{i5} + 0,1 * x_{i6}$$

□ Pro hodnocení platí, že čím vyšší je B_i , tím lépe

□ Při hodnotě vyšší než 1 je podnik středně dobrý, od hodnoty 2 výborný a při záporných hodnotách je ohrožen insolvencí

Příklad

- K výpočtu využijte stejná data jako v předchozím případě.

	2016	2015	2014	2013	2012
x_1	-0,0083	0,0171	-0,0531	0,2567	-0,0967
x_2	0,6269	0,6659	0,6405	0,6234	0,6587
x_3	0,3060	0,2484	0,2297	0,2410	0,2129
x_4	0,3044	0,2446	0,2372	0,2627	0,2465
x_5	0,0716	0,0739	0,0706	0,1109	0,1148
x_6	1,005	1,0158	0,9685	0,9174	0,8635
B_i	4,7417	3,9095	3,5725	4,2835	3,3902

Hodnoty Indexu bonity ukazují, že lze podnik ve sledovaných letech hodnotit jako výborný (velmi bonitní). Ještě zajímavější než absolutní dosažené hodnoty modelu je trend vývoje indexu, který je kolísavý s mírným růstem, který svědčí o stabilně vysoké, resp. stále se mírně zvyšující, bonitě podniku. V tomto smyslu tak dává model velmi podobný výsledek jako Kralickův rychlý test. Zdá se tedy, že je zkoumaný podnik ve sledovaných letech skutečně ve výborné kondici.
